

Το Sonsbeek 20-24 γιορτάζει τη ζωή και το τραύμα

14/08/2021

athinorama.gr

Η μπάντα Ritmo γιορτάζει την κατάργηση της δουλείας

Στο σβήσιμο του Ιουνίου, απογειωθήκαμε από μια Αθήνα που έβραζε για να προσγειωθούμε στο βροχερό (και πολύ πιο κρύο) **Άμστερνταμ**, με στόχο να

φτάσουμε στο **Άρνεμ**: μια μικρή και σχετικά άγνωστη πόλη στα ανατολικά της **Ολλανδίας**, που μπήκε στον παγκόσμιο χάρτη εξαιτίας της ομώνυμης μάχης στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο – η μεγαλύτερη αεροπορική επιχείρηση των Συμμάχων μέχρι τότε, κι ας στέφθηκε με... αποτυχία. Καταρρακωμένη από τη γερμανική κατοχή, η πόλη χρειαζόταν τόνωση του ηθικού μετά την απελευθέρωσή της, δίνοντας την ιδέα για τη δημιουργία μιας έκθεσης σύγχρονης τέχνης που να συνομιλεί με το περιβάλλον της, το 1949.

Χρήσιμες Πληροφορίες

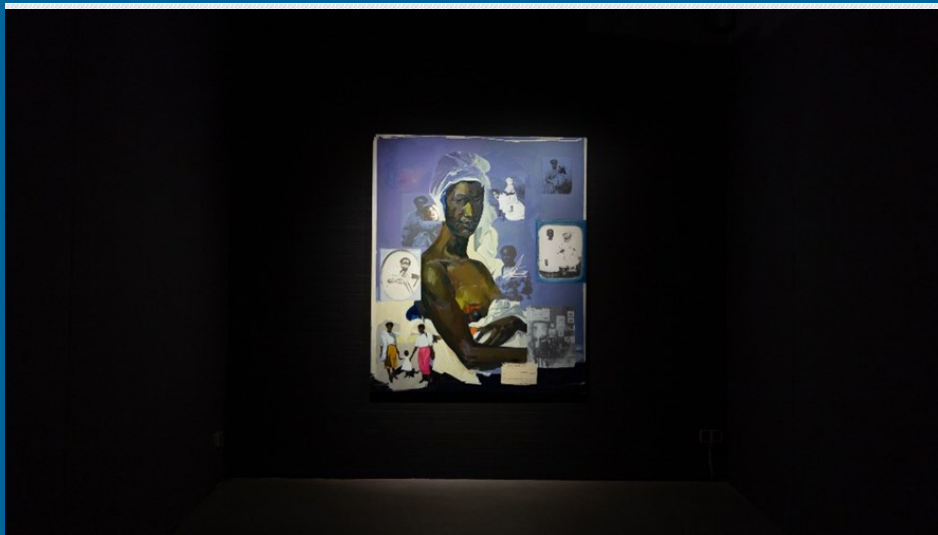

Όλες οι πληροφορίες της τελευταίας στιγμής που χρειάζεστε για ένα σίγουρο ταξίδι

Η εικαστικός Farkhondeh Shahrودي συνομιλεί με την Black Anna...

Πρώτα μπιενάλε και έπειτα τριενάλε, μέχρι πρόσφατα η έκθεση **Sonsbeek** δεν κατάφερε να κρατήσει σταθερό ρυθμό εμφάνισης στα παγκόσμια δρώμενα, αλλά ούτε και να καθιερωθεί στη σχετική σκηνή. Καταγράφηκε ως ο άγνωστος προπάτορας της Documenta και, παρά τη διεισδυτική καλλιτεχνική ματιά της, έμεινε να αφορά μόνο τους κατοίκους της πόλης, τουλάχιστον μέχρι την προηγούμενη έκδοσή της, όταν η κολεκτίβα Ruangrupa από τη Τζακάρτα επιχείρησε να χτίσει έναν πιο εξωστρεφή χαρακτήρα.

...που αποκτά για πρώτη φορά πρόσωπο από τις Violet Hwami και Belinda Zhawi

Στο ίδιο κλίμα συνεχίζει η νέα επιμελητική ομάδα που έχει αναλάβει την έκδοση που θα τρέχει μέχρι το '24. Ακόμα κι αν η πανδημία του Covid ανέκοψε την έναρξη της διοργάνωσης που είχε προγραμματιστεί για πέρσι, η ομάδα των **Antonia Alampi, Amal Alhaag, Zippora Elders και Aude Christel Mgba, με επικεφαλής τον Bonaventure Soh Bejeng Ndikung** δεν έσκυψαν το κεφάλι (μια θεματική που επανέρχεται στην έκθεση), αλλά φρόντισαν να βουτήξουν σε μια υπερ-πλήρη, σχεδόν αχανή έκδοσή, που θα τρέχει μέχρι το τέλος του καλοκαιριού. Υπό τον τίτλο «**Force Times Distance: On Labour and its Sonic Ecologies**» (Δύναμη Καιροί Απόσταση: Για τη δουλειά και τις ηχητικές οικολογίες της), οι δράσεις απλώνονται πέρα από το ομώνυμο πάρκο σε διάφορα σημεία, χώρους τέχνης και θέατρα της

πόλης, καθώς και στο μουσείο **Kröller-Müller**. Περιλαμβάνουν από γλυπτά, μέχρι ραδιοφωνικές εκπομπές, εκδόσεις, ομιλίες και περφόρμανς, και θα συνεχίσουν σε πιο σποραδικούς ρυθμούς για τα επόμενα χρόνια, με στόχο να αφήσουν για τα καλά το αποτύπωμά τους τόσο στους ντόπιους όσο και σε όσους τουρίστες βρεθούν στο Άρνεμ.

Τα οικολογικά τυπώματα της Jennifer Tee μιλούν με το πάρκο Sonsbeek

Ο Ndikung (παλιός μας γνώριμος από την εξόρμηση της Documenta στην Αθήνα) και η ομάδα του, βάζουν στο επίκεντρο του επιμελητικού τους προγράμματος τη μαύρη εμπειρία, καθώς και τη συζήτηση που έχει ανοίξει στη χώρα για το αποικιοκρατικό της παρελθόν. Κυρίαρχη φιγούρα είναι η **Black Anna**, η υφάντρα που μεταφέρθηκε το 1727 ως δούλα από τις φυτείες της οικογένειας Βόζενμπεργκ στο Σουρινάμ στο κάστρο Zypendaal, μια εμβληματική βίλα που κορδώνεται μέσα στο πάρκο Sonsbeek. Για εκείνη στην πραγματικότητα γνωρίζουμε ελάχιστα: το πότε έφτασε στο Άρνεμ καθώς και την ύπαρξη μιας απόδειξης από την ιατρική περίθαλψη που της παρείχε η ιδιοκτησία της όταν αρρώστησε. Οι εικαστικοί **Violet Hwami και Belinda Zhawi** τής δίνουν για πρώτη φορά πρόσωπο μέσα από το επιβλητικό κολάζ τους που εκτίθεται στο Showroom Arnhem, σε μια προσπάθεια να αναιρέσουν την πλήρη εξάλειψή της από την Ιστορία. Από την άλλη, η **Farkhondeh Shahroudi** στο έργο «Performative Poetics of Matter» στήνει μια σειρά από αντι-σημαίες, απέναντι από το σπίτι όπου υποδουλώθηκε, συνομιλώντας μαζί της στα αγγλικά, γερμανικά και τα φαρσί. Η ενόχληση κατοίκων της περιοχής όταν περνάμε μπροστά από τις αυλές τους κατά την περφόρμανς **«Keti Koti»**, λέει πολλά για τη σύγχρονη αντίληψη περί ιδιοκτησίας δημόσιου χώρου (και κόσμου), που λίγο φαίνεται να έχει προοδεύσει ακόμα και μετά την κατάργηση της δουλείας.

Άλλωστε, είναι μόλις η δεύτερη χρονιά που γιορτάζεται στην πόλη η επίσημη κατάργησή της στο Σουρινάμ, που μέχρι το 1975 παρέμεινε υπό ολλανδική επικυριαρχία. Κάτω από τον εθιστικό παλμό της μπάντας εγχόρδων **Ritmo**, πανηγυρίσαμε την 1η του Ιουλίου το «σπάσιμο των αλυσίδων» (Keti Koti στα Σραναντόγκο), σε μια αυτοσχέδια, πολύχρωμη παρέλαση μέσα στο πάρκο

Sonsbeek. Μπροστά στις επιβλητικές σημαίες της Shahtroudi ο Ndikung πήρε το λόγο, φέρνοντας στο επίκεντρο ένα ζήτημα που συχνά ξεχνιέται μπροστά στο μαρτύριο του μαύρου τραύματος: τον εορτασμό και την απόλαυση της ζωής.

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής Bonaventure Soh Bejeng Ndikung μας παρασύρει με το πάθος του

«Αυτός ήταν ο ήχος της δουλειάς. Μπορείτε να μας πάρετε τα πάντα, αλλά όχι την ανθρωπιά μας. Μπορείτε να μας πάρετε τα πάντα, αλλά όχι τη χαρά μας. Τη μαύρη χαρά». Στο σημείο αυτό, μία μέρα πριν από την επίσημη έναρξη, θα μπορούσαμε ακόμα και να λήξουμε τη διοργάνωση κατά τα λεγόμενά του, αφού η περφόρμανς είχε ζωντανέψει την ουσία της, δηλαδή το βίωμα της μαύρης υπόστασης μέσω του ήχου. Ευτυχώς για εμάς, το πρόγραμμα συνεχίστηκε σε ανάλογους ρυθμούς για να πάρουμε μια καλύτερη γεύση από τα ηχοτοπία του οικοσυστήματος, όπως έγινε κατά τη βραδινή μας μυσταγωγία στην επιβλητική εκκλησία του Αγίου Ευσεβίου, όταν η γνωστή **DJ Lynnée Denise** φρόντισε να μας υπενθυμίσει πως η techno μουσική έχει γίνει με το ζόρι κτήμα των λευκών της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης. Πατρίδα της είναι στην πραγματικότητα οι μαύρες γειτονιές του Νιπρόιτ, απ' όπου προέρχεται και το ντουέτο των Drexciya που παίζει στην κονσόλα της. Για τους αμφισβητίες, το κομμάτι οραματίζεται τη ζωή μετά θάνατον των βρεφών που γεννιούνται στον πάτο της θάλασσας από σκλάβες εγκύους.

Ένας από τους χώρους της έκθεσης στο κέντρο του Άρνεμ, υπό τη σκιά της εκκλησίας του Αγίου Ευσεβίου

Η δουλειά επανέρχεται συνεχώς ως θεματική στα έργα, είτε από πλευράς κόπου για τη μικροσύνθεση των έργων (όπως το πολύχρωμο κολάζ της **Jennifer Tee** από φύλλα και κλαδιά που αντικατοπτρίζεται στα νερά του πάρκου) ή από την ανάγκη για

δική μας προσεκτική εμβάθυνση στο να πλησιάσουμε, να συνομιλήσουμε και να αφουγκραστούμε κάθε έργο. Όσο οι ξένοι συνάδελφοί μου αναλύουν τις συζητήσεις που έχουν ανοίξει για το αποικιοκρατικό παρελθόν στις χώρες τους, ως απόηχος του κινήματος #BlackLivesMatter, **αναρωτιέμαι πόσο τελικά απέχει από το δικό μας βίωμα, σε μια χώρα που για να μιλήσει για αποικιοκρατία ως θύτης πρέπει να στραφεί στο απώτερο παρελθόν της, ενώ στο πιο πρόσφατο ανήκει κυρίως με τα θύματα.** Η κουβέντα που ανοίγει το Sonsbeek ευνοεί αυτούς τους προβληματισμούς, αφού δεν εξαντλείται στο παρελθόν των φυτειών, αλλά φτάνει μέχρι τη σύγχρονη δουλειά του καπιταλιστικού εργασιακού περιβάλλοντος, δίνοντας φωνή στους ίδιους τους εργατές (εκτός από τους καλλιτέχνες) του φεστιβάλ. Ακόμα κι αν οι φρικαλεότητες του Λεοπόλδου Β' στο Κονγκό, που σπικτοποιούνται στο έργο του visual artist **Ndidi Dike** «A bend in the river II», απέχουν από τη σύγχρονη βιαιότητα της εργασιακής ανασφάλειας, το στρες που μας δημιουργούν τα άρρυθμα ρολόγια του **Leo Asemota** («Third Permutation: "how-long-and-how-hard-and-how-fat"»), πάνω από τη ρεσεψιόν που μετρά τα ωράρια υπαλλήλων και επισκεπτών στο μουσείο Kröller-Müller, ξεκαθαρίζει γρήγορα πως ο πληρωμένος χρόνος καταναγκασμού εγγράφεται στον ψυχισμό μας μέχρι σήμερα.

Τα μουτζουρωμένα θρανία του Oscar Murillo θα μπορούσαν να ανήκουν σε κάθε σχολείο, όπως και οι εμπειρίες που τα σημάδεψαν

Κι αν χρειάζεται να δείτε τυπωμένη την κρυφή, ιστορική δουλειά (που μεταφράζεται σε επί πληρωμή μεν, εξευτελιστικά πενιχρή δε εργασία), επιστρέψτε στο πάρκο Sonsbeek για τα απλωμένα αρχεία της **κολεκτίβας Werker**, που σαν παρατημένα ασπρόρουχα αποκαλύπτουν σε γείτονες και περαστικούς το ποιόν των ιδιοκτητών τους («Textiles of Resistance: Growing, Weaving, Printing, Archiving») ή σταθείτε μπροστά στο αλά ουράνιο τόξο τύπωμα του **ινστιτούτου HISK** με το στίχο της Maya Angelou: «Πόσο συχνά σας υποστήριξαν οι δημοπρατημένοι πόνοι μας»;

Άννα Φαρδή

ΔΕΣΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

© 1996-2021

Το σύνολο του περιεχομένου είναι πρωτότυπο, αποτέλεσμα δημοσιογραφικής έρευνας και προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικών δικαιωμάτων.

Απαγορεύεται η αντιγραφή ολόκληρου ή μέρους αυτού χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του Εκδότη.

Όροι χρήσης - πολιτική προστασίας προσωπικών δεδομένων

Συντακτική ομάδα

Διαφήμιση

Οικονομικά στοιχεία

Επικοινωνία

αθηνόγραμμα App

αθηνόγραμμα

club

Umami

digital

travel

αθηνόγραμμα
ALPHA
GUIDE

αθηνόγραμμα

barawards

αθηνόγραμμα

ΧΡΥΣΟΙ ΣΚΟΥΦΟΙ

ΒΡΑΒΕΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΚΟΥΖΙΝΑΣ

WINE GUIDE

Member of

ENEΑ